

Bruselj, 2. oktober 2026
(OR. en)

13811/26

JAI 1224
FREMP 302

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	delegacije
Zadeva:	Sklepi Sveta o boju proti rasizmu ter z njim povezanim oblikam sovraštva in diskriminacije v Evropski uniji: varovanje temeljnih pravic in evropskih vrednot

V prilogi vam pošiljamo Sklepe Sveta o boju proti rasizmu ter z njim povezanim oblikam sovraštva in diskriminacije v Evropski uniji: varovanje temeljnih pravic in evropskih vrednot, ki jih je Svet odobril na 4197. seji 2. oktobra 2026.

**OSNUTEK SKLEPOV SVETA o boju proti rasizmu
ter z njim povezanim oblikam sovraštva in diskriminacije v Evropski uniji:
varovanje temeljnih pravic in evropskih vrednot**

Svet Evropske unije:

- a. **OB UPOŠTEVANJU** Pogodbe o Evropski uniji, zlasti preambule ter členov 3(3) in 6 Pogodbe, ter posebej člena 2, v skladu s katerim Unija temelji na vrednotah spoštovanja človekovega dostojanstva, svobode, demokracije, enakosti, pravne države in spoštovanja človekovih pravic, vključno s pravicami pripadnikov manjšin, ki so skupne vsem državam članicam v družbi, ki jo označujejo pluralizem, nediskriminacija, strpnost, pravičnost, solidarnost ter enakost žensk in moških;
- b. **OB UPOŠTEVANJU** Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti členov 10, 19 in 67(3) Pogodbe, ki Unijo zavezujejo, da si prizadeva zagotoviti visoko raven varnosti z ukrepi za preprečevanje kriminala, rasizma in ksenofobije in za boj proti njim;
- c. **OB UPOŠTEVANJU** Listine Evropske unije o temeljnih pravicah;
- d. **OB UPOŠTEVANJU** Direktive Sveta 2000/43/ES z dne 29. junija 2000 o izvajanju načela enakega obravnavanja oseb ne glede na raso ali narodnost (direktiva o rasni enakosti);
- e. **OB UPOŠTEVANJU** Okvirnega sklepa Sveta 2008/913/PNZ z dne 28. novembra 2008 o boju proti nekaterim oblikam in izrazom rasizma in ksenofobije s kazensko-pravnimi sredstvi;

- f. **OB UPOŠTEVANJU** Direktive 2012/29/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o določitvi minimalnih standardov na področju pravic, podpore in zaščite žrtev kaznivih dejanj, kakor je bila revidirana z Direktivo 2026/1472 (direktiva o pravicah žrtev) z dne 17. junija 2026, ki izrecno omenja žrtve kaznivih dejanj iz sovraštva;
- g. **OB UPOŠTEVANJU** Priporočila Sveta (EU) 2021/C 93/01 z dne 12. marca 2021 o enakosti, vključevanju in udeležbi Romov, v katerem je anticiganizem priznan kot oblika rasizma, specifično uperjenega proti Romom, glavni vzrok za njihovo izključenost in diskriminacijo ter velika ovira za enakost; **OB OPOZARJANJU** na zavezo, da se bo anticiganizem obravnaval z učinkovitim izvajanjem ukrepov za preprečevanje diskriminacije, sovražnega govora, kaznivih dejanj iz sovraštva in strukturne izključenosti ter boj proti njim;
- h. **OB UPOŠTEVANJU** Direktive Sveta (EU) 2024/1499 z dne 7. maja 2024 o standardih za organe za enakost na področju enakega obravnavanja oseb ne glede na raso ali narodnost, enakega obravnavanja oseb v zadevah zaposlovanja in poklica ne glede na vero ali prepričanje, invalidnost, starost ali spolno usmerjenost, enakega obravnavanja žensk in moških v zadevah socialne varnosti ter pri dostopu do blaga in storitev in oskrbi z njimi ter o spremembi direktiv 2000/43/ES in 2004/113/ES ter ob priznavanju bistvene vloge organov za enakost pri izvrševanju protidiskriminacijske zakonodaje in podpori žrtvam diskriminacije;
- i. **OB UPOŠTEVANJU** Uredbe (EU) 2022/2065 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. oktobra 2022 o enotnem trgu digitalnih storitev in spremembi Direktive 2000/31/ES (Akt o digitalnih storitvah), ki določa obveznosti za posredniške storitve glede obravnavanja nezakonitih vsebin;

- j. **OB UPOŠTEVANJU** kodeksa ravnanja za odpravo nezakonitega sovražnega govora na spletu+ in tekočega sodelovanja med Komisijo, Evropskim odborom za digitalne storitve, koordinatorji digitalnih storitev, organizacijami civilne družbe in posredniškimi storitvami za preprečevanje širjenja nezakonitega sovražnega govora na spletu in boj proti njemu;
- k. **OB UPOŠTEVANJU** Uredbe (EU) 2024/1689 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o določitvi harmoniziranih pravil o umetni inteligenci (Akt o umetni inteligenci) in spremembi uredb (ES) št. 300/2008, (EU) št. 167/2013, (EU) št. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 in (EU) 2019/2144 ter direktiv 2014/90/EU, (EU) 2016/797 in (EU) 2020/1828, katere namen je spodbujati uvajanje na človeka osredotočene in zaupanja vredne umetne inteligence (UI) ter hkrati zagotavljati visoko raven varovanja zdravja, varnosti in temeljnih pravic, vključno s pravico do nediskriminacije;
- l. **OB UPOŠTEVANJU** Sklepov Sveta z dne 16. decembra 2024 o uporabi umetne inteligence na področju pravosodja ter ob priznavanju pomena sistemov UI za pravično izvajanje sodne oblasti in tveganja pristranskosti algoritmov v sodnem kontekstu;
- m. **OB OPOZARJANJU** na Sklepe Sveta z dne 4. marca 2022 o boju proti rasizmu in antisemitizmu; **OB UPOŠTEVANJU** skupnega sporočila Evropskemu parlamentu in Svetu z naslovom „Ni prostora za sovraštvo: Evropa, združena proti sovraštvu“ z dne 6. decembra 2023;
- n. **OB OPOZARJANJU** na izjavo Sveta z dne 15. oktobra 2024 o negovanju judovskega življenja in boju proti antisemitizmu;

- o. **OB UPOŠTEVANJU** sporočila Komisije z naslovom „Za večje vključevanje in zaščito v Evropi: vključitev sovražnega govora in kaznivih dejanj iz sovraštva na evropski seznam kaznivih dejanj“ z dne 9. decembra 2021 ter ob upoštevanju nadaljnjega napredka v zakonodajnem postopku na tem področju;
- p. **OB OPOZARJANJU**, da je treba zagotoviti vsesplošno ratifikacijo ter celovito in učinkovito izvajanje Mednarodne konvencije o odpravi vseh oblik rasne diskriminacije, pa tudi, da je treba izvajati deklaracijo in akcijski program iz Durbana ter po potrebi racionalizirati in poenostaviti njune mehanizme za nadaljnje ukrepanje;
- q. **OB UPOŠTEVANJU** Evropske konvencije o človekovih pravicah, zlasti členov 9 (svoboda mišljenja, vesti in vere), 10 (svoboda izražanja) in 14 (prepoved diskriminacije), katere pogodbenice so vse države članice;
- r. **OB POZDRAVLJANJU**, da je Evropska komisija sprejela strategijo EU za boj proti rasizmu za obdobje 2026–2030 in v njej opisane načelne strateške pristope, vključno z bojem proti strukturnemu rasizmu, boljšim zbiranjem podatkov o enakosti glede na raso ali narodnost in druge razloge za diskriminacijo, izvrševanjem protidiskriminacijske zakonodaje, krepitvijo socialne enakosti in kohezije, povečanjem zaščite pred rasnim sovraštvom, tudi na spletu, ter krepitvijo in spodbujanjem ključnih partnerstev z organizacijami civilne družbe, organi za enakost in skupnostmi, ki so izpostavljene rasizmu, ob hkratnem priznavanju, da so države članice v najboljšem položaju, da oblikujejo posebne ukrepe na nacionalni ravni;
- s. **OB POZDRAVLJANJU** tekočih prizadevanj Evropske komisije in držav članic za boj proti rasizmu, vključno s strukturnim rasizmom in rasizmom na spletu, zlasti z delom strokovne skupine za boj proti rasizmu, ki združuje predstavnike vlad držav članic in ustrezne mednarodne deležnike, ter delom koordinatorja Komisije za boj proti rasizmu;

- t. **OB POZDRAVLJANJU** tekočih prizadevanj Evropske komisije in držav članic za boj proti sovražnemu govoru in kaznivim dejanjem iz sovraštva, zlasti z delom skupine na visoki ravni za boj proti sovražnemu govoru in kaznivim dejanjem iz sovraštva, ki združuje predstavnike vlad držav članic, mednarodnih organizacij in civilne družbe;
- u. **OB POZDRAVLJANJU** tekočih prizadevanj Evropske komisije in držav članic za izvajanje strategije EU za boj proti antisemitizmu in negovanje judovskega življenja (2021–2030), zlasti v okviru delovne skupine, ki združuje predstavnike vlad držav članic, predstavnike judovskih skupnosti in druge ustrezne strani, ter z delom koordinatorja za boj proti antisemitizmu in negovanje judovskega življenja;
- v. **OB POZDRAVLJANJU** tekočih prizadevanj Evropske komisije in držav članic za boj proti sovraštvo do muslimanov¹, tudi z delom koordinatorja Komisije za boj proti sovraštvo do muslimanov in strukturiranimi dialogi s predstavniki muslimanskih skupnosti in organizacij civilne družbe, ter ob priznavanju, da je sovraštvo do muslimanov posebna oblika diskriminacije, ki se lahko pojavi kot kombinacija diskriminacije na podlagi vere in narodnosti ter lahko poveča obstoječo socialno-ekonomsko prikrajšanost ter spodkopava temeljne pravice in dostojanstvo pripadnikov muslimanskih skupnosti, ali oseb, ki se jih kot take dojema, po vsej Uniji;

¹ V zvezi s temi pojavi se uporablja različna terminologija: v nekaterih državah članicah se uporablja izraz „protimuslimanski rasizem“, v drugih pa „sovraštvo do muslimanov“ ali podobni izrazi. Navedena izraza se lahko uporabljata tudi kot sopomenki. Jezika, uporabljenega v teh sklepih, se ne bi smelo razlagati kot stališče Sveta o tem, katero terminologijo bi bilo treba uporabljati.

- w. **OB POZDRAVLJANJU** tekočih prizadevanj Evropske komisije in držav članic za izvajanje strateškega okvira EU za enakost, vključevanje in udeležbo Romov za obdobje 2020–2030, tudi z nacionalnimi okviri, ob sodelovanju predstavnikov romskih skupnosti in organizacij civilne družbe, ter zlasti zavezanosti boju proti anticiganizmu kot posebni obliki rasizma in diskriminacije, z namenom doseganja krovnih ciljev EU, ki jih je določila Komisija za leto 2030;
- x. **OB UPOŠTEVANJU** dela, ki ga je opravila Evropska komisija Sveta Evrope za boj proti rasizmu in nestrpnosti, zlasti splošnega političnega priporočila št. 1 o boju proti rasizmu, ksenofobiji, antisemitizmu in nestrpnosti, sprejetega 4. oktobra 1996, revidiranega splošnega političnega priporočila št. 5 o preprečevanju in odpravi protimuslimanskega rasizma in diskriminacije, sprejetega 16. marca 2000 in revidiranega 8. decembra 2021, splošnega političnega priporočila št. 9 o preprečevanju in odpravi antisemitizma, sprejetega 25. junija 2004 in revidiranega 1. julija 2021, ter splošnega političnega priporočila št. 13 o boju proti anticiganizmu in diskriminaciji Romov, sprejetega 24. junija 2011 in spremenjenega 1. decembra 2020;
- y. **OB UPOŠTEVANJU** dela, ki ga je opravil Odbor ministrov Sveta Evrope, zlasti Priporočila CM/Rec(2022)16 z dne 20. maja 2022 o boju proti sovražnemu govoru in Priporočila CM/Rec(2024)4 z dne 7. maja 2024 o boju proti kaznivim dejanjem iz sovraštva;
- z. **OB UPOŠTEVANJU** resolucije Generalne skupščine ZN št. 79/174 z dne 17. decembra 2024 o svobodi veroizpovedi in prepričanja, ki ostro obsoja vse oblike nestrpnosti, diskriminacije in nasilja na podlagi vere ali prepričanja;

- aa. **OB UPOŠTEVANJU** resolucije Generalne skupščine ZN št. 79/193 z dne 17. decembra 2024, s katero je bilo razglašeno drugo mednarodno desetletje oseb afriškega porekla 2025–2034, in ob opozarjanju na zaveze iz deklaracije in akcijskega programa iz Durbanu, v katerih je priznan pomen krepitev nacionalnih ukrepov in mednarodnega sodelovanja, ter pozive iz deklaracije k sodelovanju oseb afriškega porekla v vseh političnih, civilnih, gospodarskih, socialnih in kulturnih vidikih družbe;
- bb. **OB UPOŠTEVANJU** resolucije Sveta ZN za človekove pravice št. 47/21 z dne 13. julija 2021 o spodbujanju in varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin Afričanov in oseb afriškega porekla pred prekomerno uporabo sile in drugimi kršitvami človekovih pravic s strani organov odkrivanja in pregona prek preobrazbenih sprememb za rasno pravičnost in enakost ter ob priznavanju, da diskriminatorne prakse profiliranja škodljivo vplivajo na socialno kohezijo in lahko vodijo v rasno diskriminacijo;
- cc. **OB UPOŠTEVANJU** resolucije Generalne skupščine ZN št. 76/254 z dne 15. marca 2022, s katero je bil 15. marec razglašen za „mednarodni dan boja proti islamofobiji“;
- dd. **OB UPOŠTEVANJU** resolucije Generalne skupščine ZN št. 76/250 o zanikanju holokavsta z dne 20. januarja 2022;

- ee. **OB PRIZNAVANJU**, da se lahko rasizem doživlja vse življenje, se kopiči in predstavlja trdovratne ovire, kar se običajno označuje kot strukturni rasizem, katerega učinek je lahko bolj škodljiv kot izolirani primeri rasne diskriminacije, saj onemogoča dostop do enakih možnosti in lahko traja več generacij, ter da se lahko take ovire stopnjujejo, kadar se rasa ali narodnost prekriva² z drugimi značilnostmi, kot so spol, invalidnost, starost, vera ali prepričanje, spolna usmerjenost ali spolna identiteta, kot je obširno dokumentirala Agencija Evropske unije za temeljne pravice;
- ff. **OB PRIZNAVANJU** ključne vloge organizacij civilne družbe v boju proti rasizmu ter z njim povezanim oblikam sovraštva in diskriminacije ter ob globoki zaskrbljenosti zaradi krčenja državljanskega prostora, vključno z dezinformacijskimi kampanjami, sovražnim govorom na spletu, zmanjšanjem financiranja, pravnim nadlegovanjem in fizičnimi grožnjami proti organizacijam za boj proti rasizmu, aktivistom in zagovornikom človekovih pravic, **OB POZDRAVLJANJU** sprejetja strategije za civilno družbo in **OB OPOZARJANJU** na Direktivo (EU) 2024/1069 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. aprila 2024 o zaščiti oseb, ki se udeležujejo pri udeležbi javnosti, pred očitno neutemeljenimi tožbenimi zahtevki ali zlorabljenimi sodnimi postopki (strateške tožbe za onemogočanje udeležbe javnosti);
- gg. **OB PRIZNAVANJU**, da lahko spletne platforme in nastajajoče tehnologije olajšajo hitro razširjanje in ojačevanje nezakonitega sovražnega govora, rasizma, ksenofobije in drugih oblik diskriminatornih vsebin, vključno z rasizmom proti temnopoltim in osebam azijskega porekla, sovraštvom do muslimanov in anticiganizmom ter antisemitizmom, in da lahko algoritemski sistemi in generativna umetna inteligenca ustvarjajo, reproducirajo ali krepijo obstoječe družbene predsodke ter prispevajo k širjenju škodljivih spletnih vsebin in ciljno usmerjenih dezinformacijskih kampanj;

² Organi za enakost lahko pri izvajanju takih dejavnosti upoštevajo posebne neenakopravne razmere zaradi presečne diskriminacije, ki se razume kot diskriminacija na podlagi kombinacije razlogov, pred katerimi štiti člen 5(2) Direktive (EU) 2024/1499.

- hh. **OB PRIZNAVANJU**, da lahko rasizem privede do konkretnih in merljivih neenakosti, tudi na področju zaposlovanja, stanovanj, izobraževanja, zdravstvenega varstva in udeležbe v javnem življenju, ki jih lahko presečne oblike diskriminacije še poglobijo, ter da po nedavnih ocenah OECD rasna in etnična diskriminacija EU vsako leto stane do 12,7 milijarde EUR v izgubljenem BDP, pri čemer je treba poudariti, da boj proti rasizmu ni le moralna dolžnost in pravna nujnost, temveč tudi strateška naložba v blaginjo in kohezijo Evrope;
- ii. **OB POZDRAVLJANJU** dela Agencije Evropske unije za temeljne pravice pri zbiranju primerljivih podatkov o izkušnjah z rasizmom ter z njim povezanimi oblikami sovraštva in diskriminacije;
- jj. **OB PRIZNAVANJU**, z veliko zaskrbljenostjo, da rasizem na več načinov škoduje družbi, zaradi česar se veliko ljudi v Evropi sooča z diskriminacijo, kar vpliva na njihovo človekovo dostojanstvo, življenjske priložnosti, blaginjo, dobro počutje in pogosto tudi na njihovo osebno varnost;
- kk. **OB UGOTAVLJANJU**, z veliko zaskrbljenostjo, da so številni muslimani zaradi porasta sovraštva do muslimanov, vključno z napadi na muslimanske posameznike in prostore v lasti muslimanov, sprejeli mehanizme za spoprijemanje s temi težavami v javnosti, na delovnem mestu, v družbenem življenju ali v izobraževanju, da bi se izognili stigmatizaciji, diskriminaciji ali sovražnosti;
- ll. **OB UGOTAVLJANJU**, z veliko zaskrbljenostjo, da so znatno povečanje antisemitizma, zlasti po brutalnih terorističnih napadih Hamasa in drugih terorističnih skupin na Izrael 7. oktobra 2023, posledična vojna v Gazi in drugi konflikti na Bližnjem vzhodu močno vplivali na judovsko življenje v Evropi; napadi na judovske prostore in posameznike ter antisemitizem, ki vpliva na ljudi v vsakdanjem življenju, so številne Jude privedli do tega, da v javnosti, na delovnem mestu ter v izobraževalnih ali visokošolskih ustanovah prikrivajo svojo identiteto.

Svet Evropske unije

1. **OPOZARJA**, da rasizem ni združljiv s temeljnimi načeli in vrednotami, na katerih temelji Unija, ter da spodbuja socialno kohezijo, enakost in polno udeležbo vseh ljudi v družbi, pri čemer poudarja, da so potrebna usklajena prizadevanja, ki bodo vključevala institucije in agencije Unije, države članice, regionalne in lokalne organe, organe za enakost, socialne partnerje, zasebni sektor in civilno družbo;
2. **PONOVNO POTRJUJE** svojo zavezanost celovitemu in trajnemu boju proti rasizmu, tudi z njegovim vključevanjem v ustrezne politike Unije ter spodbujanjem rednih izmenjav v ustreznih sestavah in delovnih skupinah Sveta.

Svet Evropske unije ob upoštevanju načela subsidiarnosti poziva države članice, naj:

I. uveljavljajo strategije EU za boj proti rasizmu in okvire za enakost

3. **PODPIRAJO** dosledno izvajanje strategije EU za boj proti rasizmu za obdobje 2026–2030 na nacionalni, regionalni in lokalni ravni s tesnim sodelovanjem z imenovanim koordinatorjem Komisije, vzpostavljanjem partnerstev in zagotavljanjem zadostne podpore organizacijam civilne družbe ter s prispevanjem k vključevanju ciljev boja proti rasizmu v ustrezna področja politike, vključno z izobraževanjem, zaposlovanjem, stanovanji, zdravstveno varnostjo in digitalizacijo, pri čemer naj si s Komisijo redno izmenjujejo informacije o napredku in izzivih;
4. **PODPIRAJO** nadaljnje izvajanje strategije EU za boj proti antisemitizmu in negovanje judovskega življenja (2021–2030), in sicer v tesnem sodelovanju z imenovanim koordinatorjem Komisije, da se zagotovi učinkovito izvajanje, vključno s podpornimi ukrepi za negovanje judovskega življenja po vsej EU;

5. **PONOVNO POTRDIJO SVOJO ZAVEZANOST** nadaljnjim prizadevanjem za boj proti sovraštvu do muslimanov, ki se lahko pojavi kot kombinacija diskriminacije na podlagi vere in narodnosti, ter zagotovijo, da horizontalni ukrepi proti rasizmu, ki se uporabljajo za vse oblike rasizma, obravnavajo tudi sovraštvo do muslimanov;
6. **ZAGOTOVIJO** izvajanje nacionalnih strateških okvirov za Rome v skladu s strateškim okvirom EU za enakost, vključevanje in udeležbo Romov za obdobje 2020–2030, pri čemer se posebna pozornost nameni obravnavanju anticiganizma in doseganju oprijemljivega napredka na področjih izobraževanja, zaposlovanja, stanovanj in zdravstvenega varstva za Rome;
7. **ZAGOTOVIJO** učinkovito uporabo protidiskriminacijskega pravnega okvira EU, tudi v primerih presečne diskriminacije na podlagi rase ali narodnosti v kombinaciji z drugimi razlogi za diskriminacijo, vključno s spolom, invalidnostjo, starostjo, vero ali prepričanjem in spolno usmerjenostjo, ter **OKREPIJO** mehanizme izvajanja in pravna sredstva v zvezi s pravicami, povezanimi z zaposlovanjem, socialno zaščito, zdravstvenim varstvom, izobraževanjem ter dostopom do blaga in storitev, vključno s stanovanji, in oskrbo z njimi, da se zagotovi dosledna uporaba po vsej Uniji;
8. **POSPEŠIJO** prizadevanja za zagotovitev socialno-ekonomske enakosti, vključno z naložbami v socialno-ekonomsko vključevanje, da bi obravnavali učinek strukturnega rasizma, na primer na področjih, kot so izobraževanje, zaposlovanje, dostop do storitev in stanovanja;

II. obravnavajo posebne oblike rasizma ter s tem povezane oblike sovražstva in diskriminacije ter pripravijo ciljno usmerjene nacionalne ukrepe

- 9. RAZVIJEJO, SPREJMEJO, IZVAJAJO ALI PODALJŠAJO** ciljno usmerjene ukrepe proti rasizmu in rasni diskriminaciji, zlasti nacionalne akcijske načrte, programe ali strategije, pri čemer zagotovijo, da so usklajeni z evropskimi in mednarodnimi standardi, obravnavajo strukturni rasizem, uporabljajo presečni pristop ter se stalno spremljajo in redno ocenjujejo; podobno sprejmejo namenske strateške pristope, ki obravnavajo posebne oblike rasizma, kadar je to ustrezno, ter razmislijo o imenovanju nacionalnih koordinatorjev, da bi okrepili usklajevanje, odgovornost in sodelovanje deležnikov;
- 10. UPOŠTEVAJO**, da se lahko različne oblike rasizma in diskriminacije v različnih državah in okoliščinah pojavljajo in kažejo različno ter da je vsaka država članica v najboljšem položaju za razvoj nacionalnih akcijskih načrtov, programov ali strategij, kot je ustrezno v nacionalnem okviru, za preprečevanje in obravnavanje rasizma in diskriminacije v svoji družbi;
- 11. POTRDIJO**, da se antisemitizem in rasizem sicer prekrivata, saj oba pojava zanikata enakost med posamezniki, vendar se razlikujeta po svojih značilnostih in zahtevata odločne politične odzive, pri katerih se upoštevajo tako njune posebnosti kot skupne značilnosti; **SE ZAVEŽEJO**, da bodo še naprej izvajale in uveljavljale strategijo EU za boj proti antisemitizmu in negovanje judovskega življenja (2021-2030), ki ostaja glavni dokument politike EU za boj proti antisemitizmu. V skladu z njihovo preteklo zavezo se Komisijo in vse države članice spodbuja, naj še naprej uporabljajo pravno nezavezujočo delovno opredelitev antisemitizma, ki jo je določila Mednarodna zveza za spomin na holokavst (IHRA);

12. **OKREPIJO** boj proti anticiganizmu kot posebni obliki rasizma in diskriminacije, tudi s spodbujanjem uporabe pravno nezavezujoče delovne opredelitve anticiganizma/diskriminacije proti Romom, ki jo je določila Mednarodna zveza za spomin na holokavst (IHRA), da bi povečali ozaveščenost;
13. **OBRAVNAVAJO** rasizem proti temnopoltim kot posebno obliko rasizma, ki je globoko zakoreninjena v zapuščini preteklosti, vključno s kolonializmom, zaslužnjevanjem in migracijami, ter priznajo, da mu je treba v nacionalnih akcijskih načrtih, programih ali strategijah, kot je ustrezno v nacionalnem okviru, in strategijah na ravni EU namenjati stalno pozornost;
14. **PRIZNAJO**, da je sovraštvo do muslimanov³ lahko posebna oblika diskriminacije, ki je usmerjena proti muslimanom ali tistim, ki se jih dojema kot muslimane, ter vključuje sovražnost in predsodke, ki se lahko pojavijo kot kombinacija diskriminacije na podlagi vere in kulture ter narodnosti, pri čemer mu je treba v nacionalnih akcijskih načrtih, programih ali strategijah ter strategijah na ravni EU namenjati stalno pozornost;

III. se borijo proti sovražnemu govoru, kaznivim dejanjem iz sovraštva in diskriminaciji na spletu in drugje

15. **ŠE NAPREJ OCENJUJEJO** preostale vrzeli v okviru EU v zvezi z bojem proti sovražnemu govoru in kaznivim dejanjem iz sovraštva, pri čemer naj upoštevajo njihov resen vpliv na posameznike, socialno kohezijo in demokratične vrednote po vsej EU;

³ Jezika, uporabljenega v teh sklepih, se ne bi smelo razlagati kot stališče Sveta o tem, katero terminologijo bi bilo treba uporabljati za sovraštvo do muslimanov/protimuslimanski rasizem.

16. PRIZNAJO, da lahko geopolitični razvoj, družbene krize in vse večja uporaba novih digitalnih tehnologij prispevajo k povečanju rasizma ter z njim povezanih oblik sovraštva in diskriminacije, nezakonitega sovražnega govora in kaznivih dejanj iz sovraštva v Uniji, ter **SE ZAVEŽEJO**, da bodo zagotovile, da bodo nacionalni organi usposobljeni za hitro in učinkovito odzivanje na tak razvoj dogodkov, med drugim z ukrepi, kot so:

- krepitev zmogljivosti organov odkrivanja in pregona ter kazenskega pravosodja za prepoznavanje, evidentiranje, preiskovanje in pregon kaznivih dejanj iz sovraštva in nezakonitega sovražnega govora, hkrati pa tudi krepitev njihovih zmogljivosti za spoštovanje človekovih pravic, zlasti pravice do svobode mnenja in izražanja kot temelja demokratične družbe;
- zagotavljanje, kadar je to ustrezno ter brez poseganja v neodvisnost pravosodnih organov in razlike v organizaciji sodstva po Uniji, ciljno usmerjenega usposabljanja za osebje organov odkrivanja in pregona, pravosodne akterje in javne uslužbenke o prepoznavanju rasne pristranskosti, diskriminatornega profiliranja in kaznivih dejanj iz sovraštva ter boju proti njim;
- zagotavljanje, da imajo žrtve dejanske pravice do informacij, zaščite, podpore in dostopa do pravnega varstva;

17. SPODBUJAJO žrtve in priče vseh incidentov na podlagi rasizma ter z njim povezanih oblik sovraštva in diskriminacije, naj te incidente prijavijo, ter preučijo načine, kako **IZBOLJŠATI** sisteme za vlaganje pritožb, tudi z ustrezno uporabo alternativnih mehanizmov za prijavo, kot so spletna orodja za prijavo, ki prijaviteljem po želji omogočajo anonimnost, hkrati pa jim zagotavljajo podporo med celotnim postopkom;

18. **OKREPIJO** mehanizme za sodelovanje organov odkrivanja in pregona ter organizacij civilne družbe in organizacij za podporo žrtvam, kadar je to mogoče, pri spremljanju incidentov na podlagi rasizma ter z njim povezanih oblik sovraštva in diskriminacije, da bi pridobili celovitejšo sliko takih incidentov v posameznih državah članicah, hkrati pa zagotovili in zaščitili neodvisnost organizacij civilne družbe; **OBRAVNAVAJO** zelo redko prijavljanje rasne diskriminacije in rasističnih kaznivih dejanj iz sovraštva ter sovražnega govora, tudi na spletu, ustreznim akterjem, in sicer s povečevanjem zaupanja med prizadetimi skupnostmi, organi odkrivanja in pregona ter javno upravo;
19. **ZAGOTAVLJAJO** varnost pripadnikov manjšinskih etničnih in verskih skupin, vključno z njihovimi kraji kulturnega pomena, verskimi objekti in spominskimi kraji, ter sprejmejo ustrezne zaščitne ukrepe v času verskih in kulturnih zborovanj, ki so lahko izpostavljena večjemu tveganju;
20. **ZAGOTAVLJAJO** dosledno izvrševanje obveznosti iz akta o digitalnih storitvah v zvezi z zmanjševanjem sistemskih tveganj, povezanih z nezakonitim sovražnim govorom na spletu, in pravico do nediskriminacije ter **SPODBUJAJO** nadaljnje in smiselno sodelovanje spletnih platform in drugih ponudnikov posredniških storitev pri kodeksu ravnanja za odpravo nezakonitega sovražnega govora na spletu+;
21. stalno **SPODBUJAJO** in **PODPIRAJO** organizacije civilne družbe in druge subjekte, naj si prizadevajo za priznanje statusa zaupanja vrednih prijaviteljev v skladu z aktom o digitalnih storitvah in ta status uporabljajo za zagotovitev hitrejšega, zanesljivejšega in doslednega ukrepanja proti rasističnim ali diskriminatornim nezakonitim spletnim vsebinam, hkrati pa organizacije civilne družbe ščitijo pred strateškimi tožbami za onemogočanje udeležbe javnosti v skladu z Direktivo (EU) 2024/1069;

22. **PRIZNAJO** nevarnosti in koristi novih in nastajajočih tehnologij, kot sta generativna umetna inteligenca in agentna umetna inteligenca, ter **SPREJMEJO UKREPE**, da bi preprečevale in obravnavale algoritemsko diskriminacijo, rasno pristranskost in ojačevanje nezakonitega sovražnega govora v celotnem življenjskem ciklu in vrednostni verigi takih tehnologij, in sicer v skladu z aktom o umetni inteligenci in drugo veljavno zakonodajo Unije, vključno s protidiskriminacijsko zakonodajo, pri čemer bodo zagotavljale ugodna pravila za žrtve za dokazovanje algoritemske diskriminacije, organizirale tehnično preizkušanje algoritemskih sistemov glede pristranskosti in diskriminacije ter vzpostavile učinkovit mehanizem sodelovanja med organi za nadzor trga in organi za temeljne pravice;
23. **ZAGOTOVIJO**, da imajo žrtve nezakonitega sovražnega govora na spletu dostop do učinkovitih mehanizmov za prijavo, pravnih sredstev in podpornih storitev v skladu z revidirano direktivo o pravicah žrtev ter da so nacionalni organi usposobljeni in opremljeni za učinkovito preiskovanje in pregon kaznivih dejanj iz sovraštva na spletu;

IV. zbirajo podatke o enakosti

24. **PREUČIJO** možnosti za izboljšanje zbiranja, kakovosti in primerljivosti podatkov o enakosti na nacionalni ravni v skladu z veljavnimi nacionalnimi okviri, kar bi lahko vključevalo podatke, razčlenjene po rasi ali narodnosti, veri, spolu, spolni usmerjenosti, starosti, invalidnosti in socialno-ekonomskem statusu, ob popolni skladnosti z Uredbo (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov) in ob spoštovanju načela prostovoljne samoopredelitve;
- SPODBUJAJO** razvoj skupnih metodoloških okvirov v sodelovanju s Komisijo, Agencijo Evropske unije za temeljne pravice in Eurostatom, da se omogočita smiselna mednacionalna primerjava in z dokazi podprto oblikovanje politik ob doslednem spoštovanju pogojev in potreb posameznih držav članic;

V. spodbujajo izobraževanje, ozaveščanje in preprečevanje

25. **OZAVEŠČAJO** svoje prebivalstvo o koristih in bogastvu raznolikosti ljudi znotraj EU, pravici do nediskriminacije na podlagi rase ali narodnosti, pravnih sredstvih, ki so na voljo žrtvam rasne ali etnične diskriminacije, in razpoložljivih podpornih storitvah, zlasti organih za enakost, sprejetju strategije za boj proti rasizmu za obdobje 2026–2030 ter nadaljnjih strategijah EU in nacionalnih strategijah za boj proti rasizmu v vseh njegovih oblikah, tudi z nacionalnimi kampanjami ozaveščanja; poleg tega **SPODBUJAJO** dialog med različnimi skupinami ob poudarjanju naše skupne evropske identitete in naših skupnih vrednot v EU, kot so demokracija, svoboda in človekove pravice;
26. **SPOŠTUJEJO** ustrezne mednarodne datume, kot so mednarodni dan OZN za odpravo rasne diskriminacije in dnevi spomina, povezani z zgodovino kolonializma in zaslužnjevanja;
27. **ŠE NAPREJ ZAGOTAVLJAJO** ohranjanje spomina na holokavst in tozadevno izobraževanje ter proaktivno opozarjajo na zanikanje, izkrivljanje in banaliziranje holokavsta v skladu s pravno nezavezujočo delovno opredelitvijo zanikanja in izkrivljanja holokavsta, ki jo je določila zveza IHRA;
28. **SODELUJEJO** pri skupnem projektu Komisije in Unesca za okrepitev izobraževanja o boju proti rasizmu v skladu s prednostnimi nalogami drugega cikla strateškega okvira za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju pri uresničevanju evropskega izobraževalnega prostora in širše ter strategije EU za mlade, kot je predvideno v strategiji EU za boj proti rasizmu za obdobje 2026-2030, ter obravnavajo vse oblike rasizma v izobraževanju in prek izobraževanja, in sicer z vključevanjem različnih zgodovinskih in aktualnih vidikov za preprečevanje nasilja, ustrahovanja, sovražnega govora, napačnih informacij in dezinformacij ter rasne diskriminacije, pa tudi za spodbujanje vključujočih in pravičnih učnih okolij ter vključevanje poučevanja zgodovinskih vidikov, na primer kolonialne zgodovine, čezatlantske trgovine s sužnji in vplivov na domorodna ljudstva, kot ključnih elementov izobraževanja o boju proti rasizmu;

VI. krepijo demokratično odpornost

29. PRIZNAJO, da se odpornost evropskih demokracij krepi z zaščito naših temeljnih vrednot, vključno z zaščito demokracije, pravne države in temeljnih pravic, ter da so vrednote Unije kritična obrambna linija pred tujim manipuliranjem z informacijami in vmešavanjem ter dezinformacijskimi kampanjami, ki sistematično izkoriščajo rasizem, diskriminacijo in družbene delitve, ter da so ukrepi za ohranjanje teh vrednot, vključno z bojem proti rasizmu v vseh njegovih oblikah, sestavni del širše agende Unije za demokratično odpornost, kot je določena v evropskem ščitu za demokracijo.

30. OB POZDRAVLJANJU pobud Komisije, med katerimi so:

- sprejetje prve strategije za boj proti rasizmu za obdobje 2026–2030, ki temelji na rezultatih akcijskega načrta EU za boj proti rasizmu za obdobje 2020–2025;
- imenovanja koordinatorskega Komisarja za boj proti rasizmu, koordinatorskega Komisarja za boj proti antisemitizmu in negovanje judovskega življenja ter koordinatorskega Komisarja za boj proti sovražstvu do muslimanov od leta 2015, ob upoštevanju njihovih mandatov ter pozivanju k ustreznim in enakim sredstvom;
- razvoj celovitega pravnega okvira za spletno varnost, odgovornost in preglednost po vsej Evropski uniji z aktom o digitalnih storitvah;

- nadaljnja finančna podpora državam članicam za projekte, namenjene varovanju raznolikosti in državljskih pravic, zlasti prek programa Državljeni, enakost, pravice in vrednote ter njegovega predlaganega naslednika, tj. programa Državljeni, enakost, pravice in vrednote+, v okviru programa AgoraEU, brez poseganja v tekočo razpravo o naslednjem večletnem finančnem okviru;
- usklajena prizadevanja za opolnomočenje, zaščito in spodbujanje močnih demokracij po vsej EU prek evropskega ščita za demokracijo in strategije EU za civilno družbo;
- zagotovitev harmoniziranega regulativnega okvira za umetnointeligentne sisteme v EU s postopnim izvajanjem akta o umetni inteligenci.

POZIVA Komisijo, naj:

31. ŠE NAPREJ PODPIRA izvajanje strategije EU za boj proti rasizmu (2026–2030) in z njo povezanih strategij Unije enakosti⁴ v skladu z nacionalnimi okoliščinami z vključevanjem vidikov boja proti rasizmu in nediskriminacije v ustrezne predloge in politične pobude Komisije, pri čemer je treba zagotoviti, da se politike Komisije za boj proti rasizmu, antisemitizmu in sovraštvu do muslimanov izvajajo usklajeno in se vzajemno krepijo ter da so usklajene s povezanimi strategijami za enakost, da se v celoti uveljavi presečni pristop, na katerem temelji strategija za boj proti rasizmu;

⁴ Strategija za enakost spolov za obdobje 2026–2030; strategija za enakost LGBTIQ+ oseb za obdobje 2026–2030, strategija o pravicah invalidov za obdobje 2021–2030, strateški okvir EU za enakost, vključevanje in udeležbo Romov za obdobje 2020–2030.

32. celovito, strukturirano, pregledno in redno **SPREMLJA** izvajanje Unije enakosti, vključno s strategijo za boj proti rasizmu, in o njem **POROČA**, kar omogoča stalno vrednotenje doseženega napredka, tudi z rednimi poročili o napredku na podlagi podatkov in na pravicah temelječih analiz Agencije Evropske unije za temeljne pravice, Eurostata, nacionalnih organov za enakost in civilne družbe; še naprej sodeluje z ustreznimi agencijami EU pri zbiranju podatkov o enakosti, tudi na podlagi presečnega pristopa; ocenjuje napredek, ugotavlja trdovratne vrzeli in priporoča morebitne potrebne prilagoditve;
33. **ŠE NAPREJ SPREMLJA** izvajanje in izvrševanje protidiskriminacijske zakonodaje, zlasti direktive o rasni enakosti in direktiv o standardih za organe za enakost, akta o digitalnih storitvah, akta o umetni inteligenci in okvirnega sklepa o boju proti nekaterim oblikam in izrazom rasizma in ksenofobije s kazensko-pravnimi sredstvi;
34. **PODPIRA** države članice pri razvoju, izvajanju in spremljanju nacionalnih akcijskih načrtov, programov in strategij za boj proti rasizmu, zlasti s tehnično pomočjo, vzajemnim učenjem, omogočanjem študijskih obiskov, objavljanjem smernic in priročnikov ter omogočanjem rednih srečanj strokovne skupine za nacionalno izvajanje strategije za boj proti rasizmu;
35. **PODPIRA** in **OLAJŠUJE** tekoča skupna prizadevanja za oblikovanje nezavezujočih delovnih opredelitev strukturnega rasizma in sovraštva do muslimanov, pri čemer se v celoti upoštevajo obstoječe opredelitve in tozadevno delo zveze ECRI;
36. brez poseganja v tekoče razprave o naslednjem večletnem finančnem okviru **ZAGOTOVI** ustrezno in namensko finančno podporo za organizacije civilne družbe in organe za enakost ter spodbuja forum civilne družbe za boj proti rasizmu in vzpostavitev širše platforme civilne družbe v skladu s strategijo EU za civilno družbo;

- 37. OKREPI** sodelovanje z organizacijami civilne družbe in zagovorniki človekovih pravic, zlasti tistimi, ki delujejo na področju boja proti rasizmu in pravic domorodnih ljudstev⁵, organi za enakost in ustreznimi mednarodnimi organizacijami, ter **OLAJŠUJE** redne tematske izmenjave med državami članicami in temi deležniki;
- 38. PODPIRA** prizadevanja Agencije Evropske unije za temeljne pravice in deležnikov za izvajanje študij in raziskav, vključno z zbiranjem kvantitativnih podatkov vzporedno s kvalitativnimi raziskavami, da bi izboljšali razumevanje vseh oblik rasizma in diskriminacije;
- 39. OKREPI** svojo zavezanost boju proti vsem oblikam rasizma in diskriminacije ter spoštovanju temeljnih pravic in evropskih vrednot in **PONOVNO POTRDI**, da je boj proti rasizmu v vseh njegovih oblikah za Evropsko unijo temeljna, pravna in strateška nujnost ter da so za resnično Unijo enakosti potrebni trajni, ambiciozni in ustrezno financirani ukrepi na vseh ravneh upravljanja.
-

⁵ Pravice domorodnih ljudstev, kot so določene v Deklaraciji ZN o pravicah domorodnih ljudstev in mednarodnem pravu o človekovih pravicah.